

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Безпека хмарних технологій

Шифр та назва спеціальності

256 – Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

Інститут

ННІ комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Освітня програма

Національна безпека у сфері кіберзахисту

Кафедра

Кібербезпеки (328)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Профільна підготовка, Вибіркова

Семестр

6

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

ПОГАСІЙ Сергій Сергійович

Serhii.Pohasii@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри кібербезпеки НТУ «ХПІ».

Кількість наукових публікацій: понад 95, з них патентів на корисну модель 2, 6 монографій, з яких 4 колективних монографій, 4 навчальних посібників, з яких 4 з грифом Міністерства освіти і науки України, 65 статті у закордонних виданнях та фахових виданнях України, з них 11 у наукометричній базі Scopus. Провідний лектор з дисциплін: «Аналогові та цифрові електронні пристрої», «Інтернет речей та сервісів», «Безпека хмарних технологій», «Основи побудови та захисту сучасних операційних систем», «Моделювання систем критичної інфраструктури», «Основи побудови та захисту мікропроцесорних систем», «Безпека смарт-технологій та Інтернет-речей», «Інформаційно-комунікаційні системи у сфері національної безпеки» у студентів бакалавріата та магістратури, Розділ «Інформаційна безпека хмарних сервісів», «Сучасні методи захисту соціо-кіберфізичних систем», «Моделювання механізмів кібербезпеки» для аспірантів.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

ДЖЕНЮК Наталія Володимирівна

nataliia.dzheniuk@khpi.edu.ua

Доцент кафедри кібербезпеки НТУ "ХПІ".

Кількість публікацій: понад 31, з них патентів на корисну модель 2, понад 13 наукових праць.

Фахівець з комп'ютерних мереж Cisco, кібербезпеки, інтернету речей, захисту мереж та аналітики вторгнень до мережі. Провідний лектор з дисциплін: «Безпека хмарних технологій».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна "Безпека хмарних технологій" є вибірковою навчальною дисципліною. В курсі розглядаються методи та засоби забезпечення безпеки інформації та хмарних інформаційних технологій, що використовуються для її обробки.

Мета та цілі дисципліни

Формування системи знань студентів в області класичних прийомів безпеки для сьогоденних хмарних проблем безпеки. Забезпечення безпеки веб-сервісів та вирішення проблем, що виникають під час його вдосконалення. Аналіз останніх вразливостей хмарної безпеки, використовуючи стандартні, систематичні методи. Створення власних прикладів веб-служб та рішень безпеки для них.

Формат занять

Лекції, лабораторні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

КЗ-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

КЗ-8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології і на цій основі формувати ефективну систему інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень щодо запобігання, протидії та нейтралізації загроз національній безпеці.

ФК-2. Здатність аналізувати виклики та загрози національній безпеці за напрямками професійної діяльності, синтезувати інформацію щодо розроблення та реалізації елементів стратегій у визначальних сферах національної безпеки (політичній, економічній, соціальній, гуманітарній).

ФК-3. Здатність використовувати знання щодо ролі, місця та призначення політичних та безпекових інститутів України для ефективного здійснення заходів при виконанні обов'язків з питань забезпечення національної безпеки.

ФК-5. Здатність використовувати історичний досвід військових та політичних стратегій іноземних держав з метою вирішення завдань з національної безпеки.

ФК-6. Здатність використовувати іноземну мову для отримання додаткових знань і умінь з питань національної безпеки, взаємодіяти з іноземними партнерами.

ФК-8. Здатність використовувати механізми забезпечення національної безпеки у її визначальних сферах.

ФК-9. Здатність використовувати знання щодо безпекової складової зовнішньої політики України та інших держав.

ФК-11. Здатність використовувати практичні навички, тактику та прийоми роботи з людьми в інтересах службової діяльності.

ФК-12. Здатність виконувати заходи територіальної оборони, а також цивільного захисту у межах професійної компетентності.

ФК-13. Здатність оцінювати вплив глобальних проблем і трансформацій геополітичного та гео економічного простору на національну безпеку.

ФК-14. Здатність здійснювати моніторинг зовнішньої та внутрішньої політики держави у контексті забезпечення національної безпеки, готувати пропозиції щодо підвищення її ефективності.

Результати навчання

ПРН-3. Вміти за допомогою абстрактного мислення, аналізу та синтезу оцінювати результати професійної діяльності та забезпечувати її якість, бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ПРН-5. Вільно спілкуватися іноземною мовою у межах потреби своєї професійної діяльності.

ПРН-7. Вміти виявляти, ставити та вирішувати професійні завдання, вміти узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, оформлювати і презентувати результати досліджень відповідно до вимог.

ПРН-8. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології і на цій основі формувати ефективні системи інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки прийняття рішень щодо запобігання, протидії та нейтралізації загроз національній безпеці.

ПРН-10. Вміти аналізувати виклики та загрози національній безпеці за напрямками професійної діяльності та синтезувати інформацію щодо розроблення та реалізації стратегій у визначальних сферах національної безпеки (політичній, економічній, соціальній, гуманітарній).

ПРН-11. Вміти пояснювати роль, місце та призначення політичних та безпекових інститутів України для ефективного здійснення заходів при виконання обов'язків з питань забезпечення національної безпеки.

ПРН-12. Вміти застосовувати знання з основ теорії національної безпеки, зокрема: оцінювати обстановку, рівень викликів та загроз національній безпеці.

ПРН-13. Вміти використовувати історичний досвід військових та політичних стратегій іноземних держав з метою вирішення завдань з національної безпеки.

ПРН-14. Вміти читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах, а також демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу з іноземними партнерами на рівні, необхідному для професійної діяльності.

ПРН-16. Використовувати у професійній діяльності окремі елементи механізму впливу та взаємодії у процесі забезпечення окремих складових національної безпеки.

ПРН-17. Вміти використовувати отримані знання щодо безпекової складової зовнішньої політики України та інших держав.

ПРН-18. Розуміти основні теоретичні поняття, застосовувати набуті практичні навички дослідження та підготовки документів, їх правильного використання в управлінській діяльності.

ПРН-19. Вміти використовувати у професійній діяльності методи та інструменти організації соціальної взаємодії, співробітництва та розв'язання конфліктів у сфері професійної діяльності, практичні навички, тактику та прийоми, роботи з людьми в інтересах службової діяльності: працювати у команді з позицій лідера, радника (консультанта), помічника, планувати використання часу та визначати стимули і бар'єри ефективної роботи, здійснювати розподіл (делегування) функцій, повноважень і відповідальності між виконавцями.

ПРН-20. Вміти виконувати заходи територіальної оборони, а також цивільного захисту у межах професійної компетентності.

ПРН-21. Вміти оцінювати вплив глобальних проблем і трансформацій геополітичного та гео економічного простору на національну безпеку, здійснювати моніторинг зовнішньої та внутрішньої політики держави у контексті забезпечення національної безпеки та готувати пропозиції щодо підвищення її ефективності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 24 год., лабораторні роботи – 12 год., самостійна робота – 84 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Антивірусний захист інформації.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

В ході викладання дисципліни викладачем застосовуються пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) та репродуктивний методи навчання. В якості методів викладання,

які направлені на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, застосовуються презентації, бесіди, індивідуальні групові проекти, майстер-класи.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ до хмарних обчислень.

Предмет, мета та задачі дисципліни. Програмні результати навчання. Визначення хмарних обчислень. Характеристика хмарних обчислень. Історія та еволюція хмарних обчислень. Переваги та недоліки хмарних обчислень. Типи хмарних обчислень. Варіанти використання хмарних обчислень. Хмарна економетрика. Основні постачальники хмарних послуг та їх послуги. Еталонна архітектура хмарних обчислень.

Тема 2. Елементний базис хмарних обчислень.

Поняття віртуалізації. Типи віртуалізації. Поняття гіпервізора. Типи гіпервізорів. Огляд гіпервізорів: Hyper-V, VMware, KVM. Поняття віртуального контейнера. Класифікація контейнерів. Огляд інструментів для контейнеризації: OpenVZ, LXC Linux Containers. Огляд інструменту для реалізації контейнерів на ОС Linux - Docker. Огляд інструменту для автоматизації управління контейнерами (оркестрації) - Kubernetes. Java Virtual Machine.

Тема 3. Моделі хмарних обчислень.

Інфраструктура як послуга (IaaS). Платформа як послуга (PaaS). Програмне забезпечення як послуга (SaaS). Функція як послуга (FaaS).

Тема 4. Моделі розгортання систем хмарних обчислень.

Приватна хмара (Private Cloud). Публічна хмара (Public Cloud). Гібридна хмара (Hybrid Cloud). Високопродуктивні обчислення в хмарах (HPC Cloud). Хмара великих даних (Big Data Cloud).

Тема 5. Архітектура і пропозиції від провідних компаній надання хмарних послуг.

Хмарна платформа Microsoft Azure. Хмарна платформа Amazon Web Services. Хмарна платформа IBM Cloud. Хмарна платформа Google Cloud Platform. Хмарна PaaS платформа Heroku. Хмарна IaaS платформа DigitalOcean. Локальна платформа як сервіс OpenShift Container Platform. Комплекс проектів вільного програмного забезпечення для створення інфраструктури хмарних сервісів та сховищ OpenStack..

Тема 6. Безпека у хмарних сервісах.

Тема 7. Загрози для безпеки у хмарі та пропозиції захисту від них.

Тема 8. Використання хмарного сервісу Google Apps.

Сховище Google Drive, обліковий запис, робота з таблицями та документами.

Тема 9. Захист хмарного сервісу Google Apps.

Створення сайтів на Google Sites.

Тема 10. Захист хмарного сервісу Google Apps.

Створення форми засобами Google Forms (переваги використання хмарних сервісів для створення Інтернет-опитувань).

Тема 11. Використання хмарного середовища SkyDrive (сервіс Microsoft).

Створення опитувань (переваги використання хмарних сервісів для створення Інтернет-опитувань).

Тема 12. Хмаро орієнтований пакет програм Microsoft Office 365 та робота в ньому.

Тема 13. Аналіз захищеності хмарних середовищ Google Apps та Microsoft Office 365.

Тема 14. Розгортання веб-сайту в Microsoft Azure за допомогою Служби додатків.

Тема 15. Робота з реляційними даними в Microsoft Azure.

Тема 16. Хмарна технологія для створення динамічних презентацій Prezi.

Теми практичних занять

Практичні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Теми лабораторних робіт

Тема 1. Огляд надавачів хмарних сервісів.

Тема 2. Основні моделі надання хмарних послуг та їх реалізація.

Тема 3. Захист даних в хмарах.

Тема 4. Хмарні сервіси Google. Захист Google Docs/Google Drive.
Тема 5. Хмарні сервіси Microsoft. Захист One Drive.
Тема 6. Хмарні сервіси Microsoft. Захист Microsoft 365 Online.
Тема 7. Налаштування середовища розробки Microsoft Azure.
Тема 8. Захист бази даних SQL Microsoft Azure.

Самостійна робота

Самостійна робота студента є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Під час самостійної роботи студенти вивчають лекційний матеріал, готуються до лабораторних робіт, контрольних робіт, заліків та іспитів. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Неформальна освіта

В рамках неформальної освіти згідно відповідного Положення (<http://surl.li/pxssv>), освітня компонента або її окремі теми можуть бути враховано у разі самостійного проходження професійних курсів/тренінгів, отримання громадянської освіти, онлайн освіти, професійного стажування тощо.

Зокрема, окремі теми даної компоненти можуть бути враховано у разі успішного завершення таких курсів CISCO:

PaloAlto (Cloud Security Fundamentals)

<https://paloaltonetworksacademy.net/course/index.php>.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Bhowmik S. Cloud Computing. Delhi : Cambridge University Press, 2017. 434 p.
https://books.google.com.ua/books/about/Cloud_Computing.html?id=jeTFDgAAQBAJ&redir_esc=y.
2. Cloud Computing : Principles, Systems and Applications I Editors Nick Antonopoulos and Lee Gillam; second ed. Swindon : Springer International Publishing AG, 2017. 410 p.
<https://download.e-bookshelf.de/download/0009/9634/13/L-G-0009963413-0020076340.pdf>.
3. Collier M., Shahan R. Microsoft Azure Essentials - Fundamentals of Azure / second ed. Redmond : Microsoft Press, 2016. 250 p.
https://books.google.com.ua/books/about/Microsoft_Azure_Essentials_Fundamentals.html?hl=el&id=EfFxBgAAQBAJ&redir_esc=y.
4. Samuel Greengard, The Internet of Things (MIT Press Essential Knowledge series), ASIN: B00VB7I9VS, 2015, 230 P.
https://books.google.com.ua/books/about/The_Internet_of_Things.html?id=oyyyBwAAQBAJ&redir_esc=y.
5. Аулов І.Ф., Дослідження моделі закрот ключових систем хмари та пропозиції захисту від них. Восточно-Европейский журнал передовых технологий 5/2 (77) 2015, ISSN 1729-3774, DOI: 10.15587/1729-4061.2015.50912, - С.13.
[http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21TN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Veipte_2015_5\(2\)_2](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21TN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Veipte_2015_5(2)_2).
6. Войтович Н.В., Найдьонова А.В. Використання хмарних технологій Google та сервісів web 2.0 в освітньому процесі. Методичні рекомендації. – Дніпро: ДПТНЗ «Дніпровський центр ПТОТС», 2017 – 113 с.
<https://online.fliphtml5.com/arbd/jejg/#p=1>.

Додаткова література

7. Ethem Alpaydin, Machine Learning: The New AI (MIT Press Essential Knowledge series), ASIN: B01M60Y1T7, 2016, 232P.

[https://dl.matlabiyar.com/siavash/ML/Book/Ethem%20Alpaydin-Introduction%20to%20Machine%20Learning-The%20MIT%20Press%20\(2014\).pdf](https://dl.matlabiyar.com/siavash/ML/Book/Ethem%20Alpaydin-Introduction%20to%20Machine%20Learning-The%20MIT%20Press%20(2014).pdf)

8. C Nayan B. Ruparelia, Cloud Computing (MIT Press Essential Knowledge series), ASIN: B01FLE5JH8, 2016, 258 P.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- лабораторні роботи: 40% семестрової оцінки;
- самостійна робота: 10% семестрової оцінки;
- контрольна робота: 10% семестрової оцінки;
- залік: 40% семестрової оцінки.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

28.08.2024

Завідувач кафедри
Сергій ЄВСЕЄВ

28.08.2024

Гарант ОП
Андрій ТКАЧОВ